II

(Niet-wetgevingshandelingen)

BESLUITEN

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2021/27 VAN DE COMMISSIE

van 7 januari 2021

betreffende het verzoek tot registratie van het Europees burgerinitiatief getiteld "Initiatief van het maatschappelijk middenveld voor een verbod op grootschalig biometrisch toezicht"

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2021) 32)

(Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2019/788 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende het Europees burgerinitiatief ([1]), en met name artikel 6,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Op 15 oktober 2020 is bij de Commissie een verzoek ingediend tot registratie van het Europees burgerinitiatief getiteld 'Initiatief van het maatschappelijk middenveld voor een verbod op grootschalig biometrisch toezicht'. Op 11 november 2020 heeft de Commissie de groep organisatoren in kennis gesteld van haar beoordeling ([2]) dat het initiatief niet in zijn geheel kon worden geregistreerd omdat sommige maatregelen die erin werden voorgesteld, niet voldeden aan de vereiste van artikel 6, lid 3, punt c), van Verordening (EU) 2019/788. De Commissie werd verzocht een aanbeveling van de Commissie vast te stellen, inbreukprocedures in te leiden en uitgebreid onderzoek te verrichten, terwijl de Commissie in het kader van de verordening alleen kan worden verzocht voorstellen voor rechtshandelingen van de Unie in te dienen.

(2) Als gevolg daarvan is op 7 december 2020 een gewijzigde versie van het initiatief bij de Commissie ingediend.

(3) De doelstellingen van het gewijzigde initiatief zijn als volgt geformuleerd: "Wij roepen de Europese Commissie op strikte regels voor het gebruik van biometrische technologieën op te stellen om ongepaste inmenging in de grondrechten te voorkomen. Wij verzoeken de Commissie met name om willekeurig en op willekeurige wijze gericht gebruik van biometrische gegevens dat tot onrechtmatig grootschalig toezicht kan leiden, in de wet en in de praktijk te verbieden. Dit soort in de privésfeer binnendringende systemen kan leiden tot onnodige of onevenredige inmenging in de grondrechten van mensen en mag daarom niet worden ontwikkeld, ingezet (zelfs niet bij wijze van proef) of door publieke of particuliere entiteiten worden gebruikt. Het is aangetoond dat het gebruik van grootschalig biometrisch toezicht in lidstaten en door EU-agentschappen heeft geleid tot inbreuken op het EU-recht

([1]) PB L 130 van 17.5.2019, blz. 55.
([2]) C(2020) 7869.

inzake gegevensbescherming en tot onnodige beperking van de rechten van mensen, waaronder het recht op privacy en op vrije meningsuiting en het recht om te betogen en om niet te worden gediscrimineerd. Het wijdverbreide gebruik van biometrisch toezicht, profilering en voorspelling vormt een bedreiging voor de rechtsstaat en onze meest fundamentele vrijheden. In dit EBI dringen wij er daarom bij de Commissie op aan een rechtshandeling voor te stellen die voortbouwt op en volledig in overeenstemming is met de algemene verbodsbepalingen in de algemene verordening gegevensbescherming ([3]) en de richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving ([4]), en er op die manier voor te zorgen dat het EU-recht grootschalig biometrisch toezicht uitdrukkelijk en specifiek verbiedt.".

(4) In een bijlage wordt nader ingegaan op het onderwerp, de doelstellingen en de achtergrond van het burgerinitiatief en wordt erop gewezen dat openbare, nationale en EU-rechtshandhavingsinstanties en particuliere entiteiten steeds vaker gebruik maken van biometrische gegevens om personen in openbare ruimten te identificeren en te profileren, hetgeen neerkomt op "een inherent onnodige en onevenredige inmenging in tal van grondrechten, waaronder het recht op privacy en gegevensbescherming". In de bijlage wordt voorts opgemerkt dat hoewel "het bestaande rechtskader van de EU [...] verduidelijkt dat het gebruik van biometrische gegevens moet worden beperkt tot wat strikt noodzakelijk is met het oog op een legitiem doel, met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel [...], dergelijke algemene beginselen [...] echter veel ruimte (laten) voor uitzonderingen".

(5) De organisatoren hebben nadere achtergrondinformatie verstrekt over hun voorstel voor een rechtshandeling van de Unie en mogelijke begeleidende maatregelen, alsook een ontwerp van rechtshandeling.

(6) In het gewijzigde initiatief wordt de Commissie verzocht een voorstel voor een rechtshandeling in te dienen om willekeurig gebruik van biometrische gegevens dat tot grootschalig toezicht kan leiden, te verbieden. Zoals de Commissie reeds in haar beoordeling van 11 november 2020 aan de organisatoren heeft meegedeeld, zou dat voorstel kunnen worden gebaseerd op artikel 16, lid 2, of artikel 114 van het Verdrag, of op beide, afhankelijk van de vraag of het gebruik van biometrische gegevens verboden dan wel strikt gereglementeerd zou worden. Artikel 16, lid 2, van het Verdrag biedt de Commissie een rechtsgrondslag om rechtshandelingen voor te stellen betreffende de bescherming van natuurlijke personen ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie, alsook door de lidstaten, bij de uitoefening van activiteiten die binnen het toepassingsgebied van het recht van de Unie vallen, alsmede de voorschriften betreffende het vrij verkeer van die gegevens. Artikel 114 van het Verdrag biedt de Commissie een rechtsgrondslag om maatregelen voor te stellen inzake de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten die de instelling en de werking van de interne markt betreffen.

(7) Om deze redenen valt geen van de onderdelen van het burgerinitiatief zichtbaar buiten het kader van de bevoegdheden van de Commissie om een voorstel in te dienen voor een rechtshandeling van de Unie ter uitvoering van de Verdragen, als bedoeld in artikel 6, lid 3, punt c), van Verordening (EU) 2019/788.

(8) In de bijlage bij het initiatief worden vier mogelijke begeleidende maatregelen genoemd. Aangezien de Commissie niet wordt verzocht een voorstel in te dienen voor een rechtshandeling van de Unie met betrekking tot een van deze maatregelen, voldoen deze niet aan de voorwaarde van artikel 6, lid 3, punt c), van de verordening om als onderdeel van het onderwerp van het initiatief te worden geregistreerd. Deze maatregelen vallen dus buiten het toepassingsgebied van dit registratiebesluit. Indien de Commissie het echter passend acht een voorstel voor een rechtshandeling op het door het initiatief bestreken gebied aan te nemen, zou zij ook de mogelijkheid kunnen overwegen om in dat voorstel rekening te houden met een aantal van die maatregelen, namelijk de behoefte aan uitvoeringsrichtsnoeren voor de lidstaten, de betrokkenheid van de gegevensbeschermingsautoriteiten bij de toepassing, en de inhoud en beginselen van de ethische richtsnoeren van de deskundigengroep op hoog niveau inzake kunstmatige intelligentie (AIHLEG) ([5]).

(9) De groep organisatoren heeft het nodige bewijs verstrekt dat zij aan de in artikel 5, leden 1 en 2, van Verordening (EU) 2019/788 bepaalde vereisten voldoet en de contactpersonen heeft aangewezen overeenkomstig artikel 5, lid 3, eerste alinea, van die verordening.

([3]) Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

([4]) Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 89).

([5]) https://ec.europa.eu/futurium/en/ai-alliance-consultation/guidelines

(10) Het initiatief is niet kennelijk beledigend, lichtzinnig of ergerlijk en druist niet kennelijk in tegen de waarden van de Unie zoals die in artikel 2 VEU zijn vastgelegd, noch tegen de rechten die zijn vervat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

(11) Concluderend kan worden gesteld dat het initiatief getiteld 'Initiatief van het maatschappelijk middenveld voor een verbod op grootschalig biometrisch toezicht' voldoet aan alle vereisten van artikel 6, lid 3, van Verordening (EU) 2019/788 en derhalve moet worden geregistreerd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Het initiatief getiteld 'Initiatief van het maatschappelijk middenveld voor een verbod op grootschalig biometrisch toezicht' wordt hierbij geregistreerd.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de groep organisatoren van het Europees burgerinitiatief getiteld 'Initiatief van het maatschappelijk middenveld voor een verbod op grootschalig biometrisch toezicht', vertegenwoordigd door de heer Diego Javier NARANJO BARROSO en de heer Riccardo COLUCCINI, die als contactpersonen optreden.

Gedaan te Brussel, 7 januari 2021.

Voor de Commissie
Věra JOUROVÁ
Vicevoorzitter